

RENTABILITEIT VAN HET KWEKERSBEDRIJF IN DE BLOEMBOLLENSTREEK
EN ANNA-PAULOWNA/BREEZAND

Voorlopige berekening 1960

L1

373

A

Rapport No. 373

Afdeling Tuinbouw

93427 jr 1960

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Woord vooraf	5
1. Doel en werkwijze	7
2. De steekproef	7
3. De groepering van de bedrijven	7
4. De resultaten	8
5. De spreiding van de gemiddelde rentabiliteit	11
6. De kosten en opbrengsten per rr^2	11
7. De opbrengsten van de belangrijkste bollen- soorten per rr^2	12
8. De spreiding van het ondernemersinkomen	13
9. Het verloop van de rentabiliteit	14
Bijlagen	
I De structuur van de bloembollenteelt in de bloembollenstreek en Anna-Paulowna/Breezand	17
II t/m De resultaten	23
IX X Algemene toelichting	31

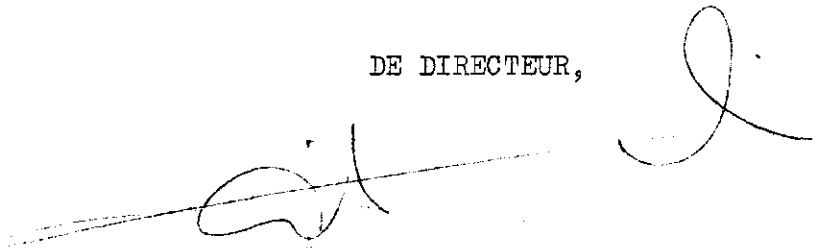
WOORD VOORAF

In het kader van de algemene opdracht jaarlijks de bedrijfs-economische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken, geven wij hiermede een voorlopig beeld van de financiële resultaten over 1960 van het kwekersbedrijf in de bloembollenstreek en in Anna-Paulowna/Breezand.

Dit rapport vormt het vierde in de reeks rentabiliteits-rapporten die dit jaar wordt uitgebracht. De definitieve resultaten zullen in 1962, tezamen met die van andere onderzochte centra, in één rapport worden gepubliceerd.

Het rapport is samengesteld op de afdeling Tuinbouw door W. Maan, onder leiding van A. Holkamp.

DE DIRECTEUR,

's-Gravenhage, juli 1961

(Prof. dr. A. Kraal)

1. Doel en werkwijze

Het doel van dit onderzoek is een inzicht te verkrijgen in de financiële resultaten van de bloembollenteelt in de bloembollenstreek en Anna-Paulowna/Breezand. In dit rapport zijn de resultaten over het kalenderjaar 1960 op basis van een voorlopige berekening weergegeven. De definitieve cijfers, voor de berekening waarvan moet worden gewacht op het beschikbaar komen van de jaarcijfers van de boekhoudingen, zullen in 1962 worden gerapporteerd. Het onderzoek is voor de bloembollenstreek - omvattende de gemeenten Bennebroek, Hillegom, Lisse, Sassenheim, Voorhout, Noordwijk en Noordwijkerhout - en voor de gemeente Anna-Paulowna representatief voor de groep van kwekersbedrijven, die aan ten minste één man een voldoende arbeidstaak opleveren en niet gemengd zijn met andere takken van bedrijf.

Blijkens de landbouwtelling 1957 van het C.B.S. zijn er in deze gebieden tezamen 2596 bedrijven die bloembollen telen; 38% hiervan voldeed aan de hiervoor gestelde eisen van arbeidsbezetting en niet gemengd zijn met andere takken van bedrijf.

Voor nadere bijzonderheden is in bijlage 1 in een aantal grafieken een beeld gegeven van de structuur van de bloembollenteelt in deze gebieden naar verschillende gezichtspunten.

Voor de voorlopige berekening zijn de opbrengsten ontleend aan boeken en bescheiden van de kwekers, terwijl de kosten op basis van vorige jaren in overleg met de kwekers zijn begroot.

Een nadere toelichting van de gevolgde werkwijze treft men aan in bijlage X. In deze bijlage is ook een verklaring gegeven van de in het rapport gebezigde begrippen en kengetallen.

2. De steekproef

Uit de groep van kwekersbedrijven, die de basis van het onderzoek vormen is een steekproef genomen van 114 bedrijven.

De bloembollenstreek is met 74, het gebied Anna-Paulowna/Breezand met 40 bedrijven in het onderzoek betrokken. De bloembollenstreek was hiermede met $\pm 10\%$, Anna-Paulowna/Breezand met $\pm 20\%$ van het onderzochte universum vertegenwoordigd. De keuze van de bedrijven is geschied met inachtneming van de in 1957 bestaande verhoudingen van het aantal bedrijven ten aanzien van de geteelde gewassen, de bedrijfsgrootte en de gemeente van vestiging. Overigens is de keuze geheel willekeurig geschied, zij het met de beperking dat gekozen werd uit de klantenkring van een 12-tal tot medewerking aan het onderzoek aangezochte administratiekantoren.

3. De groepering van de bedrijven

De bedrijven zijn ingedeeld naar bedrijfstypen. De criteria voor deze indeling zijn, door de sterk afwijkende samenstelling van de bloembollenkraam, voor beide gebieden verschillend. De hierna vermelde percentages hebben betrekking op de met bloembollen beeelde oppervlakte.

	Aantal bedrijven	
<u>De bloembollenstreek</u>		
Meer dan 10% hyacinten	20	
Overige bedrijven waarvan:		
meer dan 50% tulpen	16	
minder dan 50% tulpen	<u>38</u>	74
<u>Anna-Paulowna/Breezand</u>		
Meer dan 50% hoofdsorten ¹⁾	23	
Minder dan 50% hoofdsorten ¹⁾	<u>17</u>	<u>40</u>
		<u>114</u>

4. De resultaten

De resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in de bijlagen 2 t/m 5 (de bloembollenstreek) en 6 t/m 9 (Anna-Paulowna/Breezand).

In de bijlagen 2 en 6 zijn respectievelijk het grondgebruik en de arbeidsbezetting, in de bijlagen 3 en 7 de kosten, de opbrengsten en het netto-overschot gemiddeld per bedrijf weergegeven, alsook de kengetallen, door middel waarvan de rentabiliteit en het inkomen tot uitdrukking zijn gebracht.

In tabel 1a is een samenvatting gegeven van de cijfers uit de bijlagen 2 en 3 (de bloembollenstreek) en 6 en 7 (Anna-Paulowna/Breezand).

In tabel 1b zijn deze samengevatte cijfers per subgroep tot uitdrukking gebracht.

De groep van bedrijven in Anna-Paulowna/Breezand met meer dan 50% hoofdsorten is alleen in deze tabel gesplitst in 7 bedrijven met en 16 bedrijven zonder hyacinten. Gezien het verschillend karakter van deze bedrijven is een dergelijke onderscheiding ongetwijfeld zinvol. Door het geringe aantal bedrijven van de groep met hyacinten voldoet het cijfergemiddelde echter niet aan redelijke eisen die aan een statistische bewerking gesteld mogen worden ter verkrijging van een representatief beeld van de rentabiliteit. De splitsing is in verband daarmee niet doorgevoerd in de overige tabellen en bijlagen.

Bij de beoordeling van het berekende resultatencijfer houden men er rekening mede, dat het gedeelte van de investeringen in de bloembollenkraam dat jaarlijks, in verband met waardedalingen van plantgoed door incourantheid, ten laste van de exploitatierekening zou dienen te worden gebracht, niet kon worden vastgesteld.

¹⁾ Hyacinten, tulpen en narcissen.

Tabel 1a

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIG BEREKENDE RESULTATEN
OVER 1960, GEMIDDELD PER BEDRIJF

	Bloembollen- streek	Anna-Paulowna/ Breezand
Aantal bedrijven	74	40
Oppervlakte bloembollenkraam in aren	183	201
Waarvan perc. hyacinten	11%	6%
perc. tulpen	44%	30%
perc. narcissen	28%	19%
perc. bijgoed	17%	45%
Oppervlakte contractteelt voor derden in aren	2	18
Arbeidsbezetting in manjaren	2,8	2,4
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen ¹⁾	119000	93000
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen per manjaar arbeidsbezetting	42000	39000
Opbrengsten:		
bloembollen	43900	42300
Overige opbrengsten	2800	3900
Totaal	46700	46200
Kosten	31500	27100
Netto-overschot	15200	19100
<u>Netto-overschot:</u>		
per f. 100,- kosten ²⁾	48	70
per rr ² bollenteelt	12	12
per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	13	21
per manjaar arbeidsbezetting	5300	8000
Arbeidsinkomen per manjaar	10800	13200
Arbeidsinkomen van de ondernemer	17100	23100
Ondernemersinkomen	19700	25700

1) Exclusief waarde teeltvergunning.

2) Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIG BEREKENDE RESULTATEN OVER 1960, GEMIDDELD PER BEDRIJF
(indeling per subgroep)

	Bloembollenstreek			Anna-Paulowna/Breezand			minder dan 50% hoofd- soorten
	bedrijven met meer dan 10% hyacinten	meer dan 50% tulpen		meer dan 50% hoofds.	bedrijven met waarvan		
		overige bedrijven	minder dan 50% tulpen		bedrijven m/hyacinten z/hyacinten	bedrijven	
Aantal bedrijven	20	16	38	23	7	16	17
Oppervlakte bloembollenkraam in aren.	250	170	153	227	297	196	167
Waarvan perc. hyacinten	29%	1%	1%	10%	25%	0%	-
perc. tulpen	43%	58%	39%	33%	34%	33%	23%
perc. narcissen	18%	33%	33%	26%	24%	27%	8%
perc. bijgoed	10%	8%	27%	31%	17%	40%	69%
Oppervlakte contractteelt voor derden in aren	3	2	2	16	6	21	20
Arbeidsbezetting in manjaren	4,0	2,6	2,3	2,8	3,8	2,3	1,9
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen ¹⁾	182000	122000	84000	114000	162000	93000	64000
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen per manjaar arbeidsbezetting	45000	46000	37000	41000	43000	40000	34000
Opbrengsten: bloembollen	73600	43800	28400	54700	87000	40600	25400
overige opbrengsten	3500	2300	2600	4600	4900	4400	3100
totaal	77100	46100	31000	59300	91900	45000	28500
Kosten	49100	30800	22600	32100	44800	26600	20300
Netto-overschot	28000	15300	8400	27200	47100	18400	8200
Netto-overschot:							
per f. 100,- kosten ²⁾	57	50	37	84	105	69	40
per rr ² bollenteelt	16	13	8	16	22	12	6
per f. 100,- gemiddeld geïnv. vermogen	15	13	10	24	29	20	13
per manjaar arbeidsbezetting	6900	5800	3700	9800	12500	7900	4400
Arbeidsinkomen per manjaar	12500	11400	8900	15100	17900	13100	9600
Arbeidsinkomen van de ondernemer	24200	17200	12500	30800	46800	23300	13000
Ondernemersinkomen	28100	20000	14300	34300	51900	26000	14400

¹⁾ Exclusief waarde teeltvergunning.

²⁾ Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

5. De spreiding van de gemiddelde rentabiliteit

In de bijlagen 4 en 8 is de spreiding van de gemiddelde rentabiliteit, voorgesteld door het netto-overschot per f. 100,- kosten, grafisch weergegeven. Bij deze weergave van de verdeling van de bedrijven over de diverse rentabiliteitsklassen is rekening gehouden met de grootte van de bedrijven. De grotere bedrijven zijn nl. van de kleinere bedrijven onderscheiden door een verschillende arcering van de vakjes waardoor de bedrijven in de grafieken zijn voorgesteld.

In tabel 2 is de spreiding op summiere wijze tot uitdrukking gebracht.

Tabel 2

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f.100,- KOSTEN
(aantal bedrijven verlies- of winstgevend)

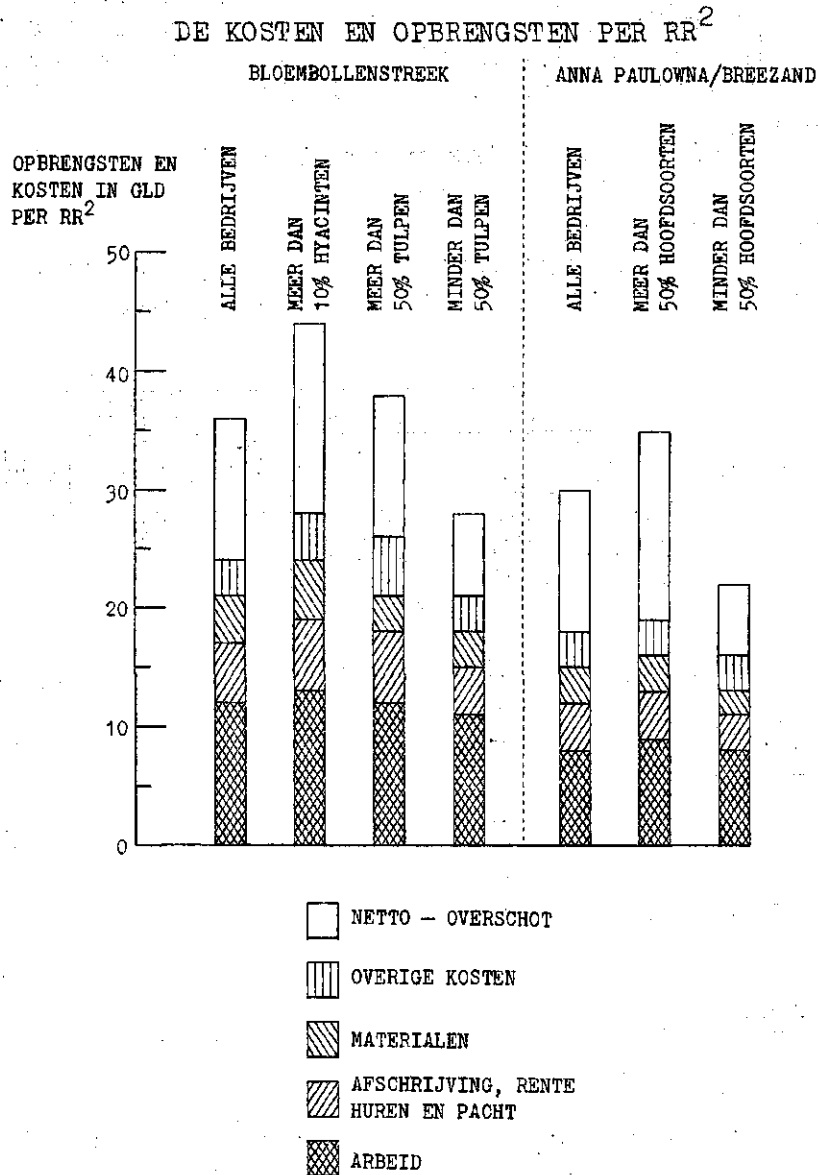
Percentage van de kosten	Bloembollenstreek				Anna-Paulowna/Breezand		
	alle bedrijven	bedrijven met meer dan 10% hyacinten	ov. bedrijven		alle bedrijven	bedrijven met	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen		meer dan 50% hoofds.	minder dan 50% hoofds.
<u>Negatief:</u>							
meer dan 20	2	-	1	1	2	-	2
20 - 0	6	-	2	4	4	1	3
totaal verliesgevend	8	-	3	5	6	1	5
<u>Positief:</u>							
0 - 20	9	-	2	7	2	1	1
20 - 40	17	5	4	8	8	4	4
40 - 60	23	8	2	13	6	2	4
60 - 80	13	6	4	3	6	5	1
80 - 100	2	1	1	-	3	3	-
meer dan 100	2	-	-	2	9	7	2
totaal winstgevend	66	20	13	33	34	22	12

6. De kosten en opbrengsten per rr²

In verband met de vrij grote verschillen welke in het niveau van kosten en opbrengsten tussen de beide gebieden blijken te bestaan, zijn de kosten en de opbrengsten van de onderscheiden groepen van bedrijven in grafiek 1 per eenheid van oppervlakte (1 rr² bollenkraam, incl. contractteelt voor derden) in beeld gebracht. De kosten zijn hierbij naar kostensoorten onderscheiden. De verschillen blijken voornamelijk betrekking te hebben op de arbeidskosten. In "de Noord" zijn deze o.m. als gevolg van het verschil in teeltschema en teeltwijze (o.a. veel teelt op de lange regel) per eenheid van oppervlakte aanmerkelijk lager dan in "de Zuid".

Grafiek 1

7. De opbrengsten van de belangrijkste bollensoorten per rr²

De opbrengsten van de belangrijkste bollensoorten zijn in tabel 3 per rr² bollenteelt tot uitdrukking gebracht. Deze opbrengsten (verkoopen - inkopen + aanwas) hebben uitsluitend betrekking op de eigen bollenkraam. De opbrengsten van voor derden op contract geteelde bloembollen zijn hierin dus niet begrepen.

Tabel 3

DE OPBRENGSTEN OVER 1960 IN GLDS. PER RR² BLOEMBOLLENTEELT

	To- taal	Hya- cinten	Tul- pen	Nar- cissen	Kro- kussen	Gladi- olen	Iris- sen	Ane- monen
<u>De bloembollenstreek</u>								
Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	42,- (19)	58,- (19)	45,- (19)	26,- (18)	19,- (8)	8,- (5)		
Overige bedrijven waarvan: meer dan 50% tulpen	37,- (16)		46,- (16)	26,- (15)		7,- (5)		
minder dan 50% tulpen	26,- (38)		38,- (37)	25,- (36)	22,- (16)	7,- (18)		
Totaal	34,- (73)	58,- (22)	42,- (72)	26,- (69)	21,- (26)	7,- (28)		
<u>Anna-Paulowna/Breezand</u>								
Bedrijven met meer dan 50% hoofdsoorten	34,- (23)	67,- (7)	38,- (23)	33,- (20)	37,- (20)	10,- (6)	15,- (10)	9,- (6)
minder dan 50% hoofdsoorten	22,- (17)		38,- (16)	24,- (9)	31,- (12)	10,- (14)	21,- (12)	15,- (6)
Totaal	30,- (40)	67,- (7)	38,- (39)	31,- (29)	35,- (32)	10,- (20)	19,- (22)	11,- (12)

Tussen haakjes: aantal waarnemingen.

8. De spreiding van het ondernemersinkomen

Voor de samenstelling van het inkomen dat gemiddeld per onder-
nemer uit het bedrijf - volgens deze voorlopige berekening - werd
verkregen, raadplege men de bijlagen 5 en 9.

De spreiding van het ondernemersinkomen is in tabel 4 tot uit-
drukking gebracht.

Tabel 4

SPREIDING VAN HET ONDERNEMERSINKOMEN
(aantal ondernemers per inkomensklasse)

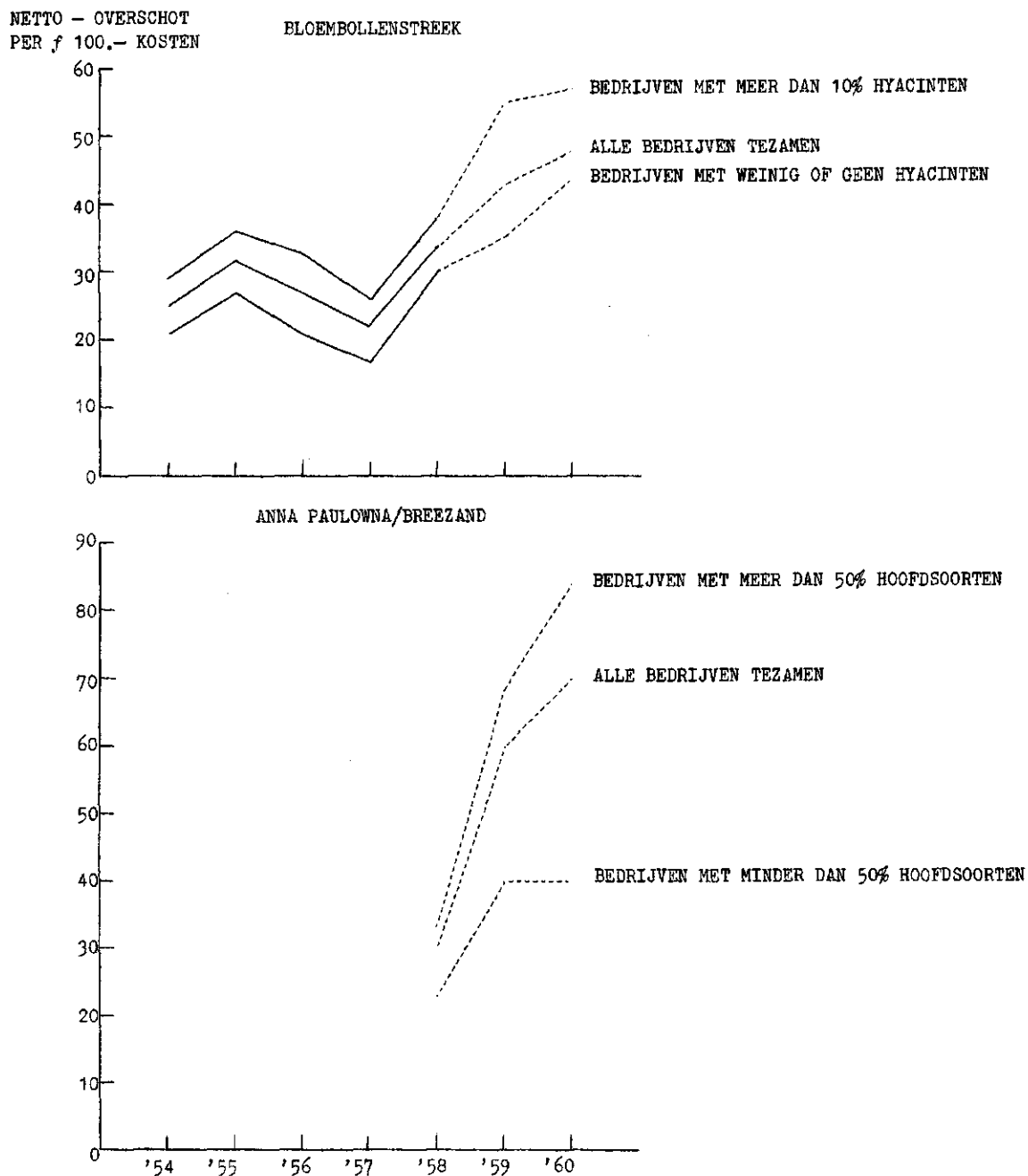
	De bloembollenstreek				Anna-Paulowna/Breezand		
	alle be- drij- ven	bedrij- ven met meer dan 10% hya- cinten	ov. bedrijven		alle be- drij- ven	bedrijven met	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen		meer dan 50% hoofds.	minder dan 50% hoofds.
<u>Inkomensklasse</u>							
Minder dan f. 2500,-	(1) 1	-	1	-	(2) 1	-	1
f. 2500,- - f. 5000,-	(1) 1	-	-	1	(2) 1	-	1
f. 5000,- - f. 7500,-	(12) 12	-	5	7	(9) 4	1	3
f. 7500,- - f. 10000,-	(8) 8	-	-	8	(2) 1	1	-
f. 10000,- - f. 15000,-	(30) 29	6	4	19	(27) 12	5	7
f. 15000,- - f. 25000,-	(25) 24	12	6	6	(21) 9	3	6
f. 25000,- - f. 50000,-	(19) 19	10	4	5	(23) 10	10	-
Meer dan f. 50000,-	(4) 4	2	1	1	(14) 6	5	1
	(100) 98	30	21	47	(100) 44	25	19

9. Het verloop van de rentabiliteit

In grafiek 2 is de rentabiliteitsontwikkeling voor de belang-
rijkste groepen van bedrijven in beeld gebracht. Voor de bloem-
bollenstreek is deze ontwikkeling over de laatste zeven jaar gegeven,
voor het gebied Anna-Paulowna/Breezand, dat eerst met ingang van
1958 in dit onderzoek werd betrokken, is het rentabiliteitsverloop
van 1958 af weergegeven.

Grafiek 2

DE ONTWIKKELING VAN DE RENTABILITEIT

STRUCTUUR VAN DE BLOEMBOLLENTEELT IN DE BLOEMBOLLENSTREEK EN
ANNA-PAULOWNA/BREEZAND

Voor de bepaling van de steekproef voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens van de landbouwtelling 1957 van het C.B.S. Met behulp hiervan kon een inzicht worden verkregen in de totale oppervlakte cultuurgrond, de beplante oppervlakte per bol-
lensoort per bedrijf, alsmede in het hoofdberoep van de onder de landbouwtelling vallende personen.

Door de beschikking over deze gegevens waren wij in staat - rekening houdende met de gestelde beperkingen (bedrijfs grootte van ten minste één manjaar, niet gemengd met andere takken van bedrijf) - de groep van kwekersbedrijven vast te stellen welke het uitgangspunt vormt van de steekproef.

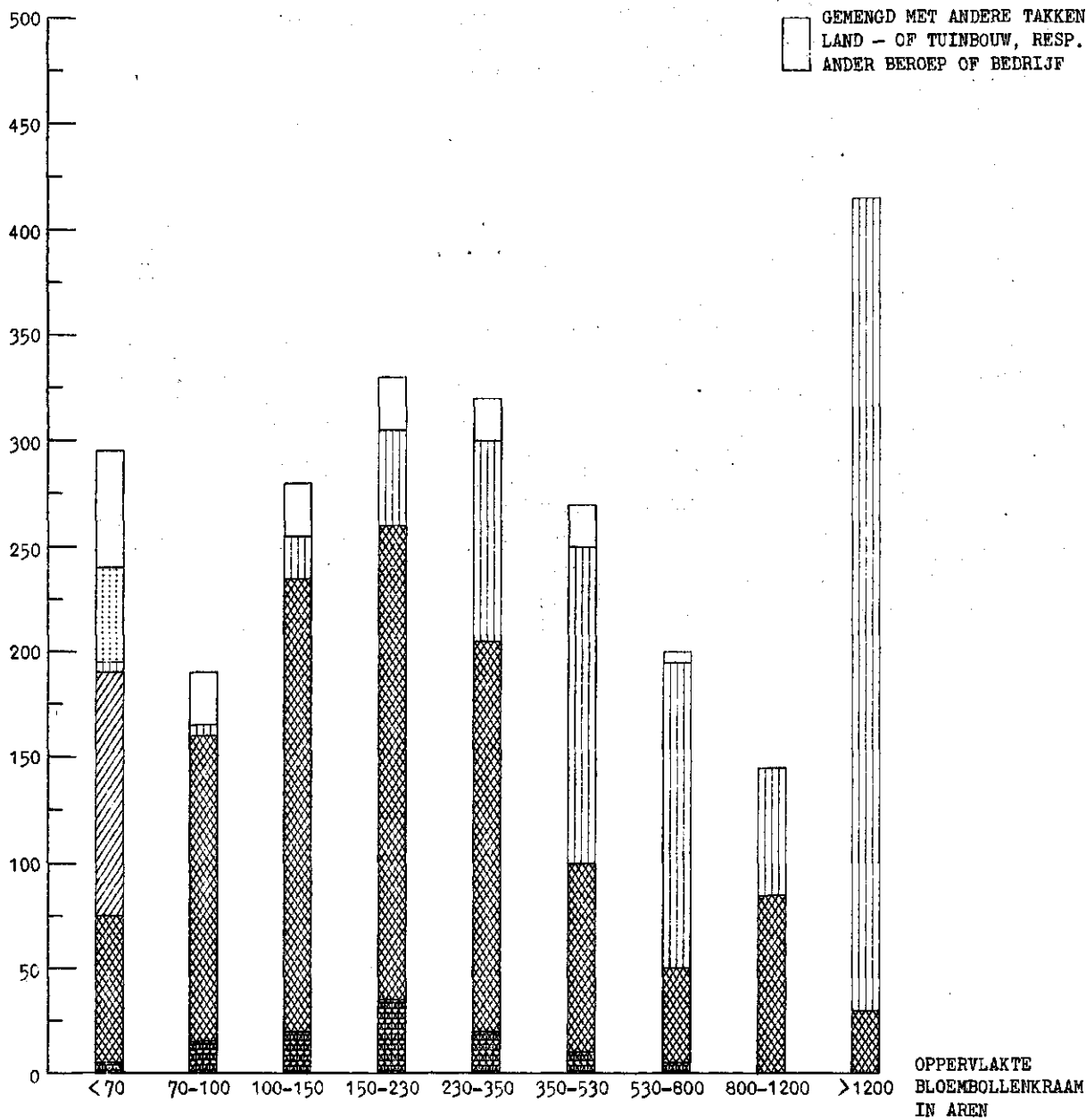
Van het C.B.S.-materiaal is vervolgens gebruik gemaakt om in dit rapport een indruk te geven van de structuur van de bloembollenteelt in de onderhavige gebieden. De gegevens zijn zonder meer ontleend aan de opgave van het C.B.S. en hebben betrekking op totaal 2596 bedrijven, waarvan in de bloembollenstreek 2016, en in Anna-Paulowna/Breezand 580.

De grafieken waarin de structuur tot uitdrukking wordt gebracht treft men op blz. 18 en 19 (de bloembollenstreek) en blz. 20 en 21 (Anna-Paulowna/Breezand). Ten einde een indruk te kunnen geven van de mate waarin de steekproef representatief kan worden geacht is tevens in deze grafieken de steekproef in vergelijking met het universum tot uitdrukking gebracht; voorts wordt in de grafieken 7 en 8 de samenstelling van de bloembollenkraam, zoals aangetroffen in het universum en in de steekproef, weergegeven. Aangezien de gegevens ten aanzien van het universum betrekking hebben op de toestand in het teeltjaar 1956/1957, zijn deze gegevens voor de steekproef eveneens op het voornoemde produktiejaar gebaseerd.

BEDRIJVEN MET BLOEMBOLLENTEELT ¹⁾
DE BETEKENIS VAN DE BLOEMBOLLENTEELT PER BEDRIJFSGROOTTEKLASSE

- UNIVERSUM VAN DE STEEKPROEF
- WAARVAN IN STEEKPROEF
- BOLLENBEDRIJVEN MET MINDER DAN 1,00 MANJAAR ARBEIDSBEHOEFTE (+ 70 ARE BLOEMBOLLEN)
- HANDEL
- LAND - EN TUINBOUWARBEIDERS
- GEMENGD MET ANDERE TAKKEN VAN LAND - OF TUINBOUW, RESP. MET ANDER BEROEP OF BEDRIJF

TOTALE OPPERVLAKTE
BLOEMBOLLENKRAAM IN HA

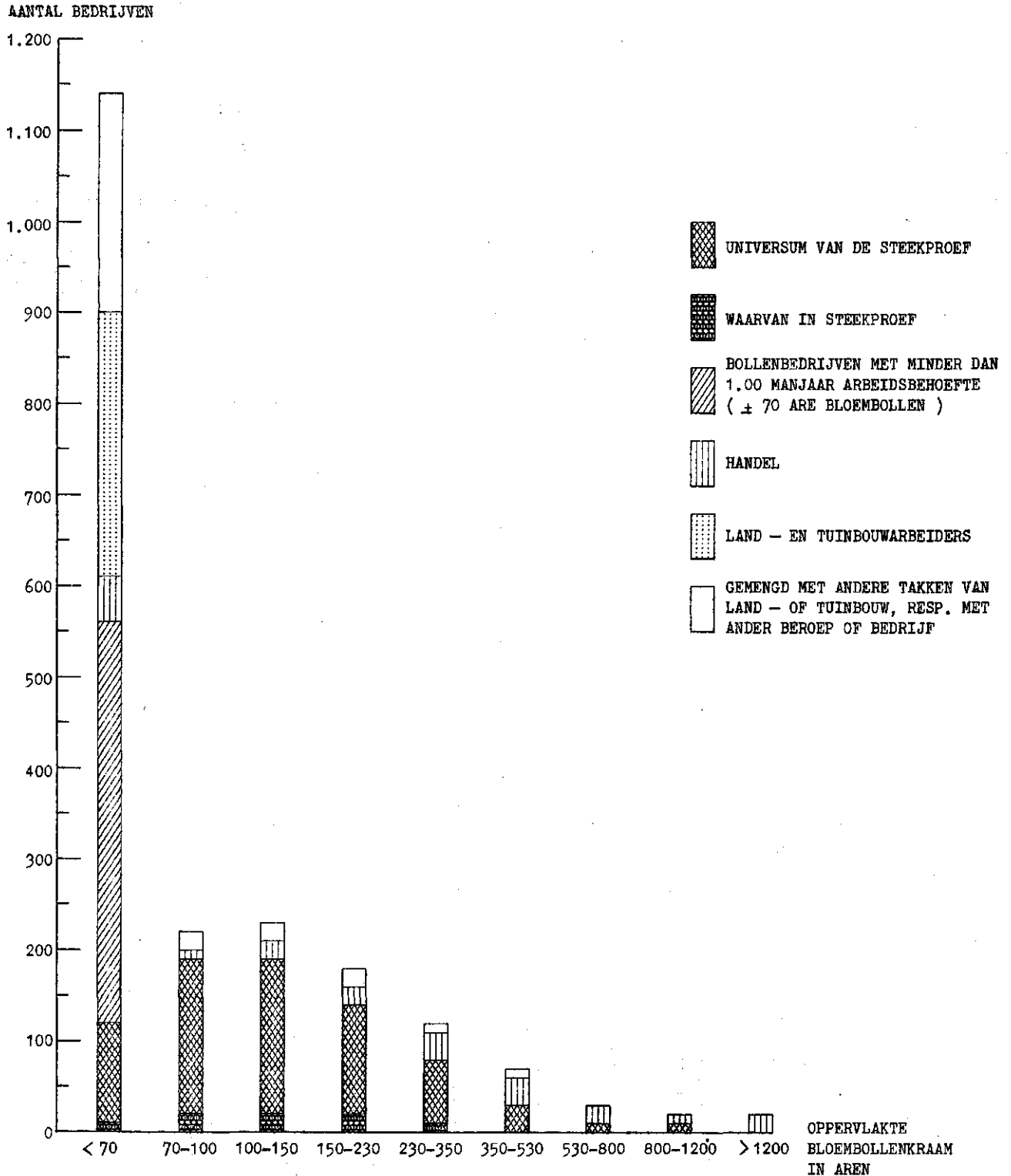

¹⁾ GEGEVENS C.B.S. (BEWERKT DOOR HET L.E.I.)

BLOEMBOLLENSTREEK

GRAFIEK 4

BEDRIJVEN MET BLOEMBOLLENTEELT ¹⁾
AANTAL BEDRIJVEN PER GROOTTEKLASSE OPPERVLAKTE BLOEMBOLLENKRAAM

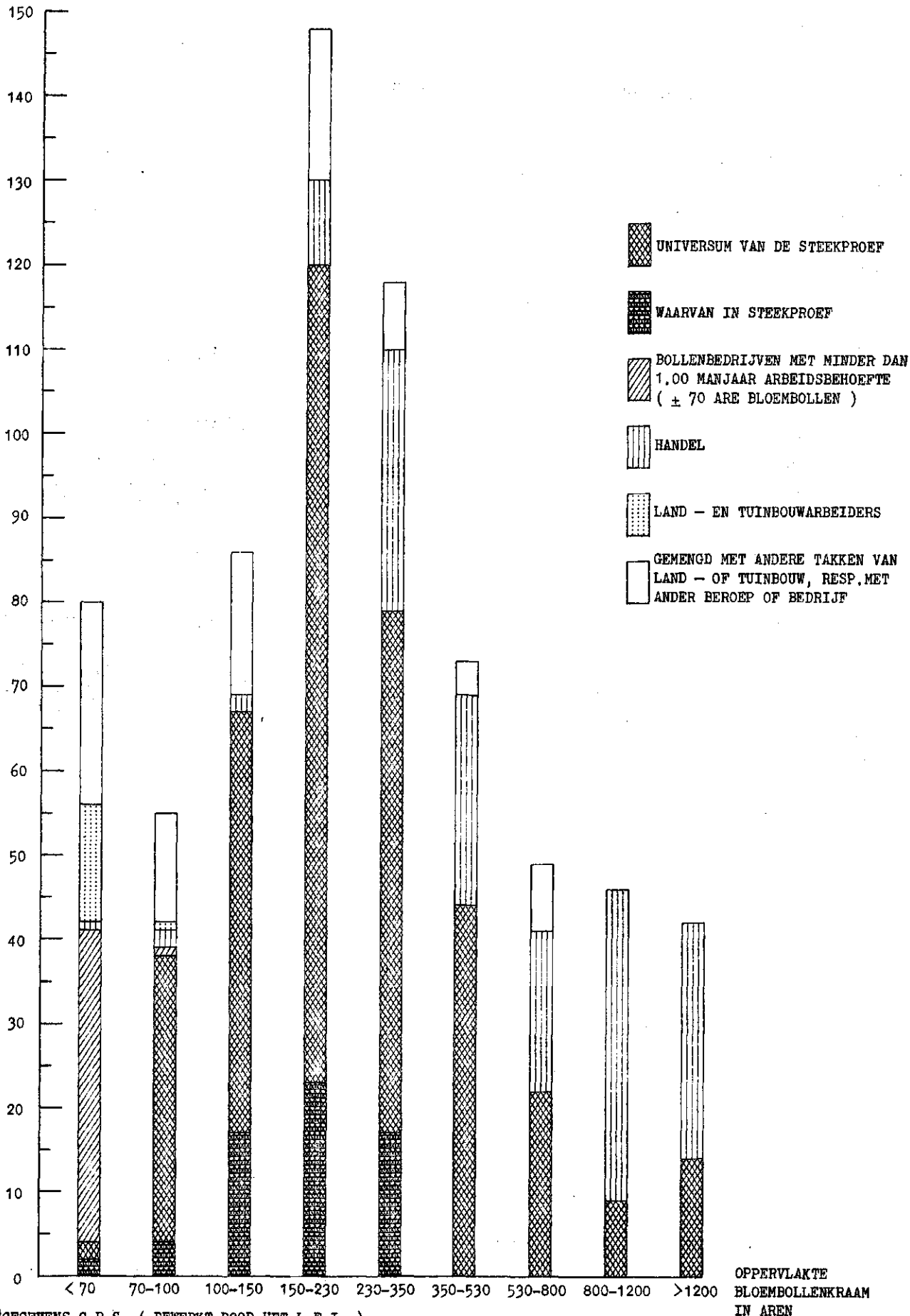

1) GEGEVENS C.B.S. (BEWERKT DOOR HET L.E.I.)

BEDRIJVEN MET BLOEMBOLLENTTELT 1)

DE BETEKENIS VAN DE BLOEMBOLLENTTELT PER BEDRIJFSGROOTTEKLASSE

TOTALE OPPERVLAKTE
BLOEMBOLLENKRAAM IN HA

1) GEGEVENS C.B.S. (BEWERKT DOOR HET L.E.I.)

BEDRIJVEN MET BLOEMBOLLENTTEELT 1)

AANTAL BEDRIJVEN PER GROOTTEKLASSE OPPERVLAKTE BLOEMBOLLENKRAAM

AANTAL BEDRIJVEN

300

280

260

240

220

200

180

160

140

120

100

80

60

40

20

0

- UNIVERSUM VAN DE STEEKPROEF
- WAARVAN IN STEEKPROEF
- BOLLENBEDRIJVEN MET MINDER DAN 1.00 MANJAAR ARBEIDSBEHOEFTE (± 70 ARE BLOEMBOLLEN)
- HANDEL
- LAND - EN TUINBOUWARBEIDERS
- GEMENGD MET ANDERE TAKKEN VAN LAND - OF TUINBOUW, RESP. MET ANDER BEROEP OF BEDRIJF

348

<70

70-100

100-150

150-230

230-350

350-530

530-800

800-1200

>1200

OPPERVLAKTE BLOEMBOLLENKRAAM IN AREN

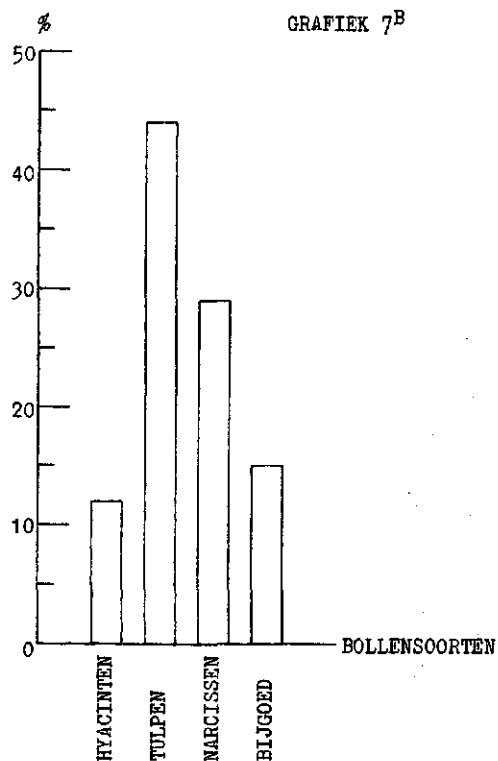
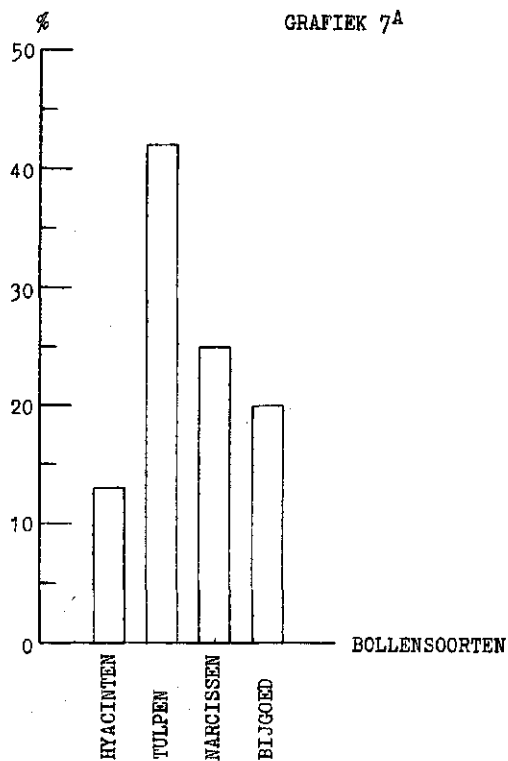
1) GEGEVENS C.B.S. (BEWERKT DOOR HET L.E.I.)

DE PROCENTUELE SAMENSTELLING VAN DE BLOEMBOLLENKRAAM

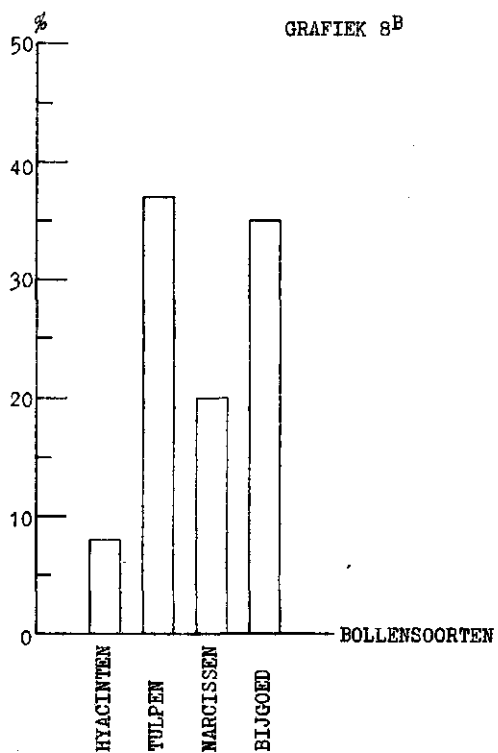
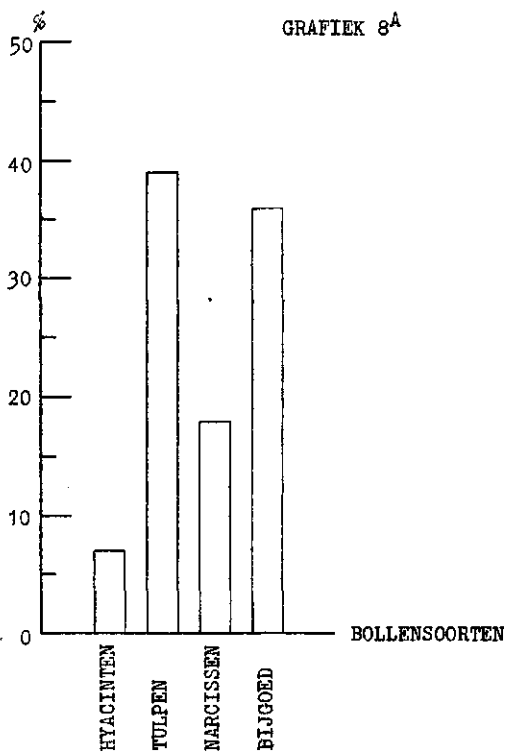
UNIVERSUM

STEEKPROEF

BLOEMBOLLENSTREEK

ANNA PAULOWNA/BREEZAND

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1960
(gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	Overige bedrijven	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen
Aantal bedrijven	74	20	16	38
	are	are	are	are
Hyacinten	21	73	1	1
Tulpen	80	107	99	59
Narcissen	51	46	56	51
Krokussen	9	8	4	11
Gladiolen	15	9	6	22
Overig bijgoed	7	7	4	9
Totale bloembollenkraam	183	250	170	153
Contractteelt voor derden	2	3	2	2
Groente (incl. leegland en groenbem.)	10	15	6	9
Akkerbouw en grasland	9	-	38	1
Verhuurd aan derden ¹⁾	39	54	63	22
Erf, blijvende paden, water, enz.	37	59	34	26
Totaal kadastraal	280	381	313	213
Waarvan: eigendom	156	293	185	71
gepacht	124	88	128	142
Aantal ondernemers per bedrijf	1,32	1,50	1,31	1,24
Arbeid van de ondernemer(s) in manj.	1,33	1,50	1,30	1,26
Arbeid van gezinsleden " "	0,31	0,26	0,16	0,39
Arbeid van vast personeel " "	0,85	1,69	0,78	0,44
Arbeid van los personeel " "	0,35	0,58	0,39	0,21
Totale arbeidsbezetting	2,84	4,03	2,63	2,30
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	58	44	56	72

1) Deze oppervlakte is grotendeels verhuurd aan bloembollenkwekers die deel uitmaken van het universum van dit rentabiliteitsonderzoek. Hierdoor kunnen dubbeltellingen ontstaan als gevolg waarvan de vermelde kadastrale oppervlakte te groot zou worden voorgesteld. Door gebrek aan gegevens konden deze eventuele correcties echter niet worden doorgevoerd.

De bloembollenstreek

Bijlage III

DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

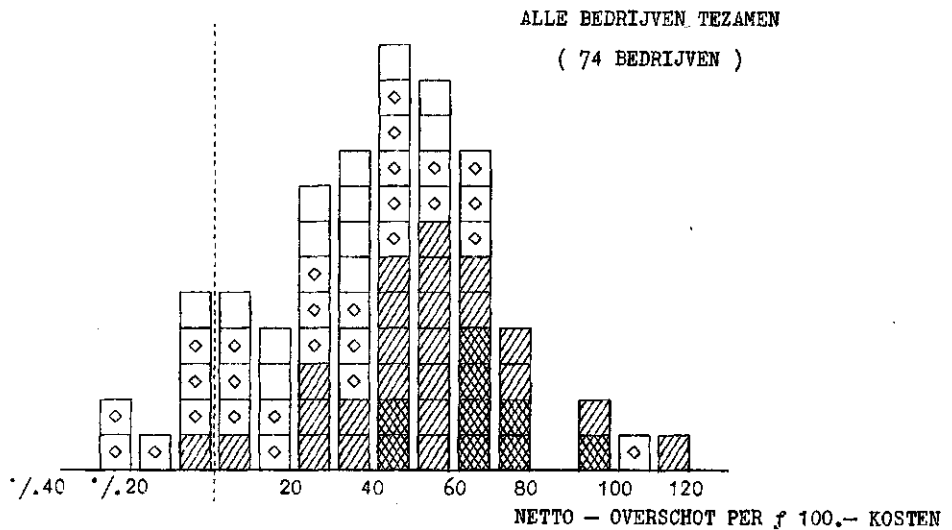
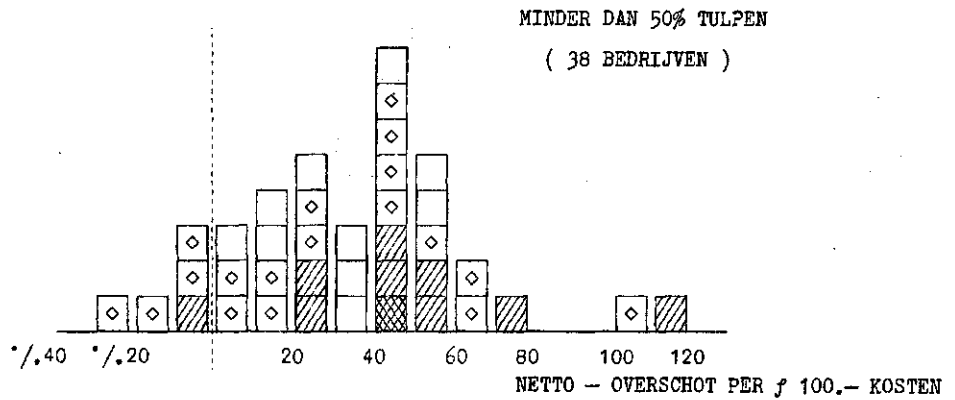
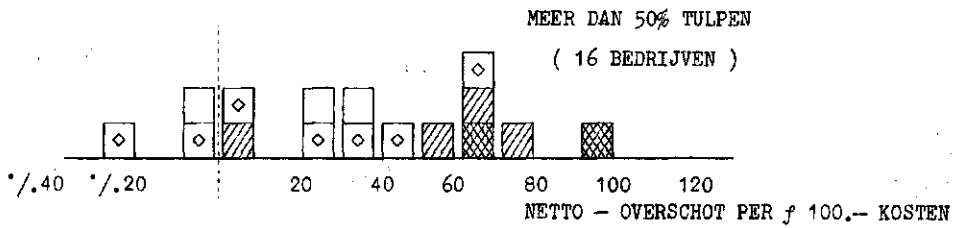
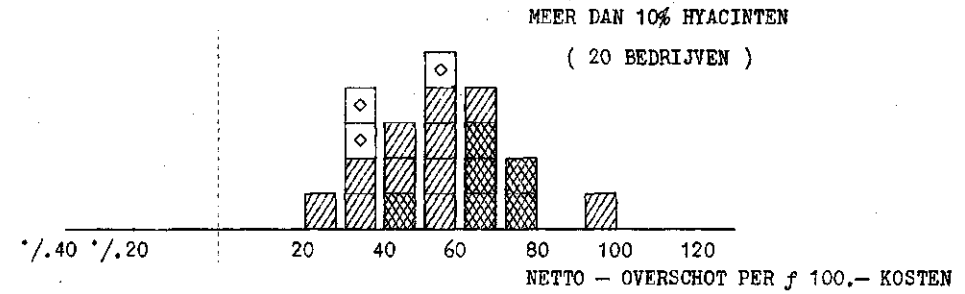
	Totaal	Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	Overige bedrijven	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen
Aantal bedrijven	74	20	16	38
Omzet in procenten	100	45	21	34
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen ¹⁾	119000	182000	122000	84000
<u>Kosten</u>				
Afschrijvingen	1400	2500	1400	900
Huren en pacht	1300	1500	1300	1200
Rente	4100	7000	4400	2400
Arbeid betaald personeel	6700	12900	6900	3300
Arbeid ondernemer	7500	8400	7300	7000
Arbeid gezinsleden	1400	1200	600	1800
Materialen	4700	8400	4100	2900
Diensten v. derden en overige kosten	4400	7200	4800	3100
Totaal	31500	49100	30800	22600
<u>Opbrengsten</u>				
Verkopen bloembollen	44000	74000	41800	29200
Inkopen bloembollen ²⁾	46700	413000	45700	43800
Aanwas plantopstand	6600	12600	7700	3000
Overige opbrengsten (bloemenverkoop, huren, werk voor derden, enz.)	2800	3500	2300	2600
Totaal	46700	77100	46100	31000
Netto-overschot	15200	28000	15300	8400
<u>Kengetallen</u>				
<u>Netto-overschot:</u>				
per f. 100,- kosten	48	57	50	37
per rr ² bollenteelt ³⁾	12	16	13	8
per f. 100,- gemiddeld geïnv.vermogen	13	15	13	10
per manjaar arbeidsbezetting	5300	6900	5800	3700
Arbeidsinkomen per manjaar				
Arbeidsinkomen van de ondernemer	10800	12500	11400	8900
Gezinsinkomen per ondernemer	17100	24200	17200	12500
Ondernemersinkomen	19700	28100	20000	14300

1) Exclusief naar de teeltvergunning.

2) Waarvan voor doorverkoop 800 1700 900 300

3) Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f 100.- KOSTEN
(ELK VAKJE STELT EEN BEDRIJF VOOR)

- KOSTEN < f 15.000,- PER BEDRIJF
- ◇ KOSTEN f 15.000,- - f 25.000,- PER BEDRIJF
- ▨ KOSTEN f 25.000,- - f 50.000,- PER BEDRIJF
- ▩ KOSTEN > f 50.000,- PER BEDRIJF

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Alle be- drijven	Bedrijven met meer dan 10% hyacinten	Overige bedrijven	
			meer dan 50% tulpen	minder dan 50% tulpen
Aantal bedrijven	74	20	16	38
Aantal ondernemers	98	30	21	47
Netto-overschot	11500	18600	11600	6800
Handenarbeid ondernemer	5600	5600	5600	5700
Arbeidsinkomen van de ondernemer	17100	24200	17200	12500
Rente meer berekend dan betaald	2600	3900	2800	1800
Ondernemersinkomen	19700	28100	20000	14300
Handenarbeid gezinsleden	1100	800	500	1400
Gezinsinkomen uit bedrijf	20800	28900	20500	15700

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1960
(gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Bedrijven met	
		meer dan 50% hoofds.	minder dan 50% hoofds.
Aantal bedrijven	40	23	17
	are	are	are
Hyacinten	13	23	-
Tulpen	60	76	39
Narcissen	39	58	13
Krokussen	22	28	15
Gladiolen	26	8	50
Irissen	22	14	32
Anemonen	11	12	10
Overig bijgoed	8	8	8
Totale bloembollenkraam	201	227	167
Contractteelt voor derden	18	16	20
Groente en vroege aardappelen (incl. leegland en groenbemesting)	21	26	15
Akkerbouw en grasland	15	15	15
Verhuurd aan derden 1)	39	41	35
Erf, blijvende paden, water, enz.	45	57	29
Totaal kadastraal	339	382	281
Waarvan: eigendom	203	283	94
gepacht	136	99	187
Aantal ondernemers per bedrijf	1,10	1,09	1,12
Arbeid van de ondernemer(s) in manj.	1,13	1,13	1,13
Arbeid van gezinsleden	0,56	0,56	0,57
Arbeid van vast personeel	0,45	0,77	-
Arbeid van los personeel	0,25	0,31	0,17
Totale arbeidsbezetting	2,39	2,77	1,87
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	70	61	91

1) Deze oppervlakte is grotendeels verhuurd aan bloembollenkwekers die deel uitmaken van het universum van dit rentabiliteitsonderzoek. Hierdoor kunnen dubbeltellingen ontstaan als gevolg waarvan de vermelde kadastrale oppervlakte te groot zou worden voorgesteld. Door gebrek aan gegevens konden eventuele correcties echter niet worden doorgevoerd.

DE BEDRIJFSRESULTATEN OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

	Totaal	Bedrijven met	
		meer dan 50% hoofdsorten	minder dan 50% hoofdsorten
Aantal bedrijven	40	23	17
Omzet in procenten	100	74	26
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen ¹⁾	93000	114000	64000
<u>Kosten</u>			
Afschrijvingen	1300	1600	900
Huren en pacht	1900	1700	2200
Rente	3300	4200	2000
Arbeid betaald personeel	3700	5700	1100
Arbeid ondernemer	6300	6300	6400
Arbeid gezinsleden	2500	2600	2400
Materialen	3900	4900	2400
Diensten v. derden en overige kosten	4200	5100	2900
Totaal	27100	32100	20300
<u>Opbrengsten</u>			
Verkopen bloembollen	42200	54600	25400
Inkopen bloembollen ²⁾	47300	49700	44000
Aanwas plantopstand	7400	9800	4000
Overige opbrengsten (contractteelt en andere werkzaamheden voor derden, huren, enz.)	3900	4600	3100
Totaal	46200	59300	28500
Netto-overschot	19100	27200	8200
<u>Kengetallen</u>			
<u>Netto-overschot:</u>			
per f. 100,- kosten	70	84	40
per rr ² bollenteelt ³⁾	12	16	6
per f. 100,- gemiddeld geïnv. vermogen	21	24	13
per manjaar arbeidsbezetting	8000	9800	4400
Arbeidsinkomen per manjaar	13200	15100	9600
Arbeidsinkomen van de ondernemer	23100	30800	13000
Ondernemersinkomen	25700	34300	14400

1) Exclusief waarde teeltvergunning.

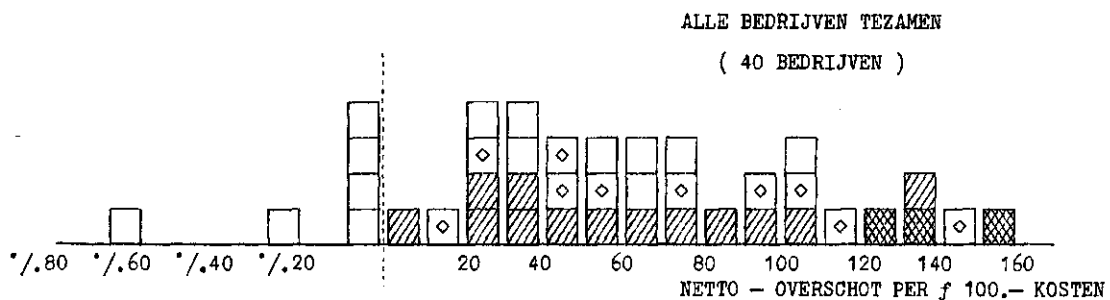
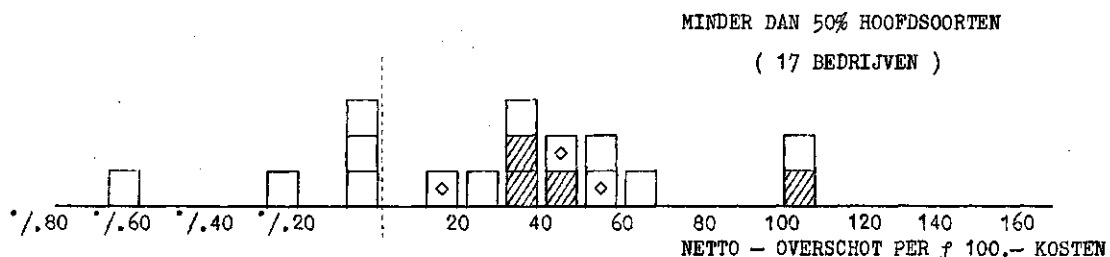
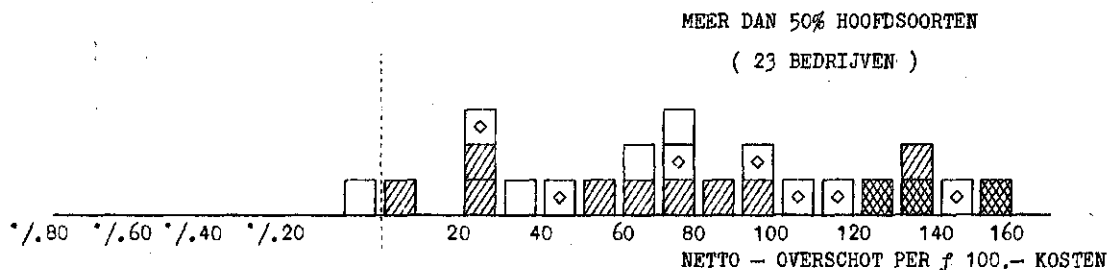
2) Waarvan voor doorverkoop 500 800 100

3) Inclusief de oppervlakte contractteelt voor derden.

ANNA PAULOWNA/BREEZAND

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f 100.- KOSTEN
(ELK VAKJE STELT EEN BEDRIJF VOOR)

- KOSTEN < f 15.000.- PER BEDRIJF
- KOSTEN f 15.000.- -- f 25.000.- PER BEDRIJF
- KOSTEN f 25.000.- -- f 50.000.- PER BEDRIJF
- KOSTEN > f 50.000.- PER BEDRIJF

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1960
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven tezamen	Bedrijven met	
		meer dan 50% hoofds.	minder dan 50% hoofds.
Aantal bedrijven	40	23	17
Aantal ondernemers	44	25	19
Netto-overschot	17300	25000	7300
Handenarbeid ondernemer	5800	5800	5700
Arbeidsinkomen van de ondernemer	23100	30800	13000
Rente meer berekend dan betaald	2600	3500	1400
Ondernemersinkomen	25700	34300	14400
Handenarbeid gezinsleden	2300	2400	2100
Gezinsinkomen uit bedrijf	28000	36700	16500

ALGEMENE TOELICHTING

A. Begrippen en kengetallen

1. Het netto-overschot

Het economische resultaat wordt tot uitdrukking gebracht door middel van het begrip netto-overschot. Het wordt gevormd door het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. De wijze van berekening van opbrengsten en kosten is elders in deze bijlage toegelicht. Op deze plaats volstaan wij met te vermelden, dat in de kosten geen bedrag is opgenomen als vergoeding voor de functie van leiding en toezicht van de ondernemer. Daar dit kostenelement derhalve nog in het netto-overschot aanwezig is, mag dit laatste niet zonder meer worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

Netto-overschot gemiddeld per bedrijf

De kosten, de opbrengsten en het netto-overschot zijn voor elke onderscheiden groep van bedrijven in een gemiddeld bedrag per bedrijf weergegeven. Behalve in absolute bedragen per bedrijf is het netto-overschot - ten behoeve van de vergelijkbaarheid met andere typen en takken van bedrijf - vervolgens door middel van de volgende verhoudingsgetallen tot uitdrukking gebracht.

Netto-overschot per f. 100,- kosten

Dit kengetal is berekend door het totale netto-overschot per groep van bedrijven te delen door 1% van de kosten van die bedrijven (gewogen gemiddelde).

Netto-overschot per eenheid produktiefactor

Het netto-overschot is vervolgens betrokken op de produktiefactoren grond, kapitaal en arbeid, factoren uit welke samenwerking het resultaat in feite is ontstaan.

Daar de vraag in welke mate de produktiefactoren tot het bereiken van het resultaat hebben bijgedragen - door de onoplosbaarheid van dit probleem - niet kan worden beantwoord, is het netto-overschot ten volle met elk van de genoemde produktiefactoren in verband gebracht. Het netto-overschot is bij deze voorstellingswijze derhalve beurtelings aan één produktiefactor toegerekend. In dit verband onderscheiden wij de volgende kengetallen.

a. Netto-overschot per rr^2 bollenteelt

Voor de berekening hiervan is het netto-overschot gedeeld door de oppervlakte van de bollenteelt (inclusief contractteelt voor derden) bij de aanvang van het teeltjaar 1960.

b. Netto-overschot per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen

Met "gemiddeld geïnvesteerd vermogen" is bedoeld het vermogen dat - op basis van de huidige bedrijfsgrootte en prijzen van de produktiemiddelen - tijdens de levensduur van het bedrijf gemiddeld is geïnvesteerd. Het is bepaald door optelling van:

1. de verkoopwaarde van de grond;
2. de plantgoedwaarde van de bollenkraam;
3. 60% van de vervangingswaarde van de overige duurzame produktiemiddelen;
4. de normale behoefte aan vlottende middelen.

De sub 2 vermelde kraamwaarde is berekend op basis van per de aanvang van het teeltjaar geldende plantgoedprijzen van de onderscheiden soorten en variëteiten. Hierbij is uitgegaan van plantgoed van normale samenstelling.

Uitdrukkelijk zij vermeld, dat met de waarde van teeltvergunningen voor deze vermogenstaxatie geen rekening is gehouden.

c. Netto-overschot per manjaar arbeidsbezetting

Voor de berekening van dit kengetal is het netto-overschot gedeeld door de - tot volwaardige arbeidskrachten herleide en in manjaren uitgedrukte - arbeidsbezetting.

2. Het inkomen

Het arbeidsinkomen per manjaar

Van het inkomen per produktiefactor is alleen het arbeidsinkomen - per manjaar arbeidsbezetting - tot uitdrukking gebracht.

Onder het arbeidsinkomen is verstaan het bedrag dat door hen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht, tezamen als inkomen is genoten. Het is berekend door het netto-overschot te vermeerderen met het bedrag dat als kosten van arbeid is opgenomen. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - manjaren wordt het bedrag gevonden dat gemiddeld per manjaar als inkomen werd verkregen.

Het inkomen van de ondernemer

Tenslotte is berekend, welk bedrag uit de bedrijfsexploitatie aan de ondernemer ten deel viel. In de eerste plaats betreft dit de vergoeding die, bij de berekening van het netto-overschot, in de kosten is gecalculeerd voor de handenarbeid die door de ondernemer

persoonlijk in het bedrijf is verricht. Voegen wij dit bedrag toe aan het netto-overschot, dan ontstaat het bedrag dat als arbeidsinkomen van de ondernemer is aangeduid.

De kosten bevatten voorts een rentevergoeding voor het vermogen dat in het bedrijf is geïnvesteerd. Voor zover het bedrag van deze vergoeding hoger is dan het bedrag dat door de ondernemer aan rente voor geleende gelden is betaald, vormt het verschil daarvan eveneens een bestanddeel van het inkomen van de ondernemer.

Bij toevoeging van laatstgenoemd inkomensbestanddeel aan het arbeidsinkomen van de ondernemer wordt het bedrag verkregen dat met ondernemersinkomen is aangeduid.

Voorts is ook het gezinsinkomen van de ondernemer voor zover uit het bedrijf verkregen tot uitdrukking gebracht.

Dit bedrag betreft het ondernemersinkomen, verhoogd met het - als kosten gecalculeerde - bedrag voor de handenarbeid welke door gezinsleden in het bedrijf is verricht.

B. De wijze van berekening

I. De kosten

a. De gewaardeerde kosten

De bedrijfsresultaten zijn bepaald volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke methode. Deze houdt in, dat de berekening van rente en afschrijving van de duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de vervangingswaarde en dat ook kosten, welke niet tevens uitgaven zijn (handenarbeid van de ondernemer en zijn gezin, rente van eigen vermogen e.d.) zijn gewaardeerd.

Voor deze kostenwaardering zijn de benodigde gegevens op het bedrijf verzameld.

Rente en afschrijving

De berekening van de rente had plaats op basis van 4% over het eerder in deze bijlage omschreven vermogen. De afschrijvingen zijn berekend op grond van bij het L.E.I. bestaande inzichten met betrekking tot de economische levensduur van de onderscheiden duurzame produktiemiddelen.

Zoals reeds vermeld op blz. 8 van dit rapport, is geen rekening gehouden met de waardevermindering van de bloembollenkraam als gevolg van incurantheid. De post afschrijvingen heeft dan ook slechts betrekking op de duurzame produktiemiddelen exclusief de bloembollenkraam.

Arbeid van ondernemer en gezinsleden

Als vergoeding voor de arbeid, welke door de ondernemer en zijn gezinsleden is verricht, is alleen de handenarbeid in rekening gebracht. Voor een waardering van de kosten, welke voor leiding en toezicht door de ondernemer waren in te calculeren, ontbreken namelijk de daartoe benodigde normatieve gegevens.

De kosten van de handenarbeid zijn berekend op basis van een taxatie van de door de ondernemer en zijn gezinsleden verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is gewaardeerd overeenkomstig het loon (inclusief sociale lasten) volgens de collectieve arbeids-overeenkomst voor volwassen mannelijke en vrouwelijke arbeiders en jeugdigen, met dien verstande dat voor overuren geen toeslag op het normale uurtarief is toegepast. Op grond van deze C.A.O. is voor de ondernemer een diplomatoeslag gecalculeerd, welke nog is verhoogd met een voormantoeslag in die gevallen, waarin de arbeidsbezetting (exclusief de ondernemer) zeven man te boven gaat.

b. De betaalde kosten

De betaalde kosten over 1960 waren ten tijde van het onderzoek nog niet bekend. Deze moesten derhalve worden begroot.

Voor deze begroting is gebruik gemaakt van taxaties welke in overleg met de deelnemers aan het onderzoek zijn verricht. Met inachtneming van eventuele veranderingen in de produktiecapaciteit zijn de betaalde kosten overigens getoetst aan de opgaven, welke ter zake van de betaalde kosten over 1959 van de administratiekantoren van de deelnemende bedrijven zijn ontvangen.

II. De opbrengsten

De bedragen welke als opbrengst van bloembollen zijn vermeld, hebben betrekking op:

- a. de opbrengsten uit verkopen;
- b. de - negatief opgenomen - inkopen;
- c. de mutaties in de waarde van de bloembollenkraam;
- d. overige opbrengsten.

a. en b. De opbrengsten uit verkopen en de - negatief opgenomen - inkopen

De verkopen bevatten opbrengsten van eigen oogst, dus voornamelijk leverbare partijen en overigens plantgoed (eventueel van opgeruimde partijen), doch kunnen ook opbrengsten van ingekochte partijen bevatten. De inkopen hebben grotendeels betrekking op aankopen van plantgoed voor de kwekerij, doch bevatten eventueel ook - zoals reeds gezegd - voor doorverkoop bestemde bloembollen.

De verkopen zijn netto; de kortingen voor de surplusregeling, alsmede de vakheffing zijn derhalve in mindering gebracht.

Bij de vaststelling van de verkopen is rekening gehouden met de aan het begin en aan het eind van het teeltjaar nog voorradige gladioleknollen e.d.

De verkopen en de inkopen zijn ontleend aan de boeken en de bescheiden van de kwekers, die speciaal voor deze voorlopige berekening in het voorjaar van 1961 zijn bezocht.

c. Mutaties in de waarde van de bloembollenkraam (positieve of negatieve "aanwas")

Deze kunnen zowel door kwantitatieve oorzaken (b.v. uitbreiding) en kwalitatieve oorzaken (b.v. kraamverbetering) als door prijswijzigingen zijn ontstaan.

Voor de resultatenberekening zijn alleen de beide eerstgenoemde factoren in aanmerking genomen. Prijsveranderingen zijn hiervoor derhalve buiten beschouwing gelaten.

d. Overige opbrengsten

In de "overige" opbrengsten zijn begrepen contractteelt en andere werkzaamheden voor derden, bloemenverkoop, verhuur, enz.